

ment corregit en *vaguera* per Chabàs: es tracta de Dina, filla de Jacob, *Gènesi* xxxiv, 1); amb variant *vayvareá* en un altre text antic citat pel *DAG*. (i per a la qüestió del cast. *vaiuén*, veg. *DECH* v, 463b16ss.; *vaiveria* mall. (*DAG*.); *vaiverejar*. *Vademècum* [-co, ⁵ Belv.], ll. *vade mecum* pròpiament 'vine amb mi (no et separis de mi)').

Derivats del gr. *εἶμι* 'jo vaig', germà del ll. *ire*. *Ion*, gr. *ἰών*, participi actiu d'aquest verb grec; *cation*, de l'anterior, format amb el prefix de *càto*. *Parèmia* [1868, *SLitCosta*], del gr. *παροιμία* 'proverbi', compost de *παρά* 'vora, al costat de, a la manera de' i *ὄμιη* 'marxa d'un relat', 'relat, història', que era derivat de *εἶμι* 'jo vaig'; *paremiologia* [1868, *SLitCosta*]; *paremiòleg*. *Proemi*, pres del gr. *προομιον* 'preàmbul', derivat de *ὄμιος* 'camí, marxa': «Jaime Villanueva --- da notícia de un còdice lemosín del S. xv, existent en el *Palau* de Bna., que contenia los opúsculos siguientes del P. (Joan) Galens --- *Traducció dels prohems de les trajèdies de Sèneca, les quals són 10 en nombre*», JMBover (*BiEscrBal.* 1, 337); també Busa-N.; *proemiari* [Busa-N. *proemiari, exordiari*]; *proemial*.

¹ De *transició*, el terme tècnic adj. +*transicional*: «el psicoterapeuta --- cal que compregui les diferències entre objecte autístic i objecte *transicional* --- el primer sols --- per a encobrir el *forat* --- del *no-mi*; en l'objecte *transicional* hi ha record i emoció», Júlia Coromines, *Rev. Cat. de Psicoanàlisi* 11, 1985, 266.

Translació, transladar, translat(a)r, translàtic, translàtiu, V. preferir Translimitar, V. límit Translúcid, translucidesa, -idat, V. lluir Translladar, V. trasllat (PREFERIR) Transmalluir, -uïment, V. lluir Transmarí, V. mar Transmear, V. meat Transmetre, V. metre v. Transmigració, transmigrar, V. migrar Transmissible, -ibilitat, transmissió, transmissor, V. metre v. Transmutable, -ibilitat, transmutar, -utació, -mutador, -utatiu, -utatori, V. mudar Transnuitar, V. nit Transoceànic, V. oceà Transparència, transparent, -rentar, V. parer Transpiració, transpirar, V. espirar Transplantar, V. trasplantar Transport, V. trasportí Transport, transportable, transportar, -ortació, -ortador, -ortament, V. portar Transposar, transposició, -sitiu, V. posar Transpuar, V. traspuar (POU) Transramar, V. rama Transsubstanciar, -ciació, -cial, -ciejar, V. substància (ESTAR) Transsudar, -ació, V. suar Transsumir, transsumptar, -sumpte, V. sumir Transvasar, -asament, V. vas Transvenar-se, V. vena Transverberar, -ació, V. verberar Transvers, transversal, V. vertir Trantoll, trantollar, -ament, V. trontollar Tranuïta, tranuïtada, tranuïtador, tranuïtar, tranuïta, V. nit Tranvia, V. tramvia Tranxa, V. trencar Tranyina, V. teranyina (TEIXIR) Trap 'estatge' (no 'parany'), V. treu

TRAPA, 'post o peça de fusta etc. que es bada i desencaixa quan la trepitgen', mot comú amb les llengües romàniques de França, d'Itàlia i del NO. hispànic, i afí a la forma TRAMPA, que té el mateix sentit

en les tres llengües romàniques peninsulars; totes dues formen part d'una família de mots d'arrel TRAPP- o TRAMP que, amb el sentit general de 'petjar, trepitjar', es troba alhora en les llengües romàniques i germàniques, i que també és antiga en aquestes, però no és probable que el romànic la vagi prendre del germànic; l'origen, en tot cas, és en definitiva onomatopèic: de la veu TRAP! o TRAMP!, que imita el soroll d'un cos pesant en marxa. □ 1.ª doc.: *trapa*, fi S. XIII; *trampa* 1576.

En la infància de Jaume I: «l'infant durmia e-l bressol en una casa: ac hom feyta una *trapa*, endret del bressol, e tramès-li hom daval, sobre-l bressol, una gran péra, per tal que murís», Desclot (*NCL*. II, 27.2); el mateix rei ens ho conta en la seva crònica: «--- sembla obra de Déu --- que per matrimoni se cobràs la falida que en l'altre matrimoni havia estada; e a enant, Nós jaén en lo breçol, tiraren per una *trapa*, sobre Nós, un cantal, e caec prop del breçol: mas N. Senyor nos volgué estorçe que no moríssem».

Continuà la lluita de l'anàrquica noblesa contra els reis, i contra els interessos de la nació: «anam-nos-en a la reyna, e dixem-li: —Bé conexem --- la onta que vós e Nós prenem, e jassiam infant nos ne venjarem --- En esta casa à una *trapa*, e avalar-vos-em d'aquí enjús e --- exir-vos-n'ets dejús la porta, e don Artal anar-se-n'a ab vós --- e yo, per tal que mal no-s captenquen de vós, no gos començar neguna re; mas tan yvàs con vos siats exida defora, los mouré paraulas --- que feyen trahició ---», Jaume I (Ag., 13.6f., § 5; 39.15, § 23). Recordem-nos que el Conqueridor i la seva primera muller es casaren en edat a penes adolescent, i en aquell moment eren quasi presoners dels magnats conspiradors.

Més tard: «Les monges / --- / lo temps consumen / tot, en fer lletres, / rebre'n, e retre's / a qui les vol; / perquè entre ('l) sol, / en haver mestres: / de ponts, finestres, / *trapes*: entrades / per les taulades; / passos, atalls, / amagatalls / --- / tancar en caxes, / portar en males / ---», JRoig (*Spill*, 5449).¹

El sentit general és pertot un trau més o menys gros, amb una peça, generalment de fusta, que el tapa, obert sigui en el sostre, o en el sòl, d'un habitatge o d'altre lloc, que permet passar a sota per tirar-hi una cosa: en particular és la trapa d'un parany, on es fa caure una bèstia que hom vol capturar; o una persona que hom vol ensitjar-hi; i també, particularment, el forat, en els masos o bordes, pel qual es tira el pinso, o farratge, al pis de sota (a Tor de Vall Ferrera cau damunt el *restèl* de la menjadora, 1932). «Vegí, a mi també m'ho ha semblat, que demanavan; no, d'aquí dalt estant ho veuré per la *trapa*... Ara no hi és, fill, lo senyor Domingo; què se li ofereix?», Em Vilanova (*Esc. Barcelonines*, 55).

Tot això és d'ús general a tot el domini lingüístic, i no pas peculiar de les comarques del Princ. on localitza *AlcM* cada una de les variants d'aplicació. A la ciutat de Bna. igual que a les comarques: jo mateix he jugat c. 1912 en un vell magatzem del carrer del Carme, on ens amagàvem baixant per una *trapa*; i un